

Kanada sosyal refah sistemine genel bakış

Sami Divleli

1980 yılında İstanbul'da dünyaya gelen Sami Divleli, Kanada Manitoba Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde lisans eğitimini tamamladı. Kanada'da hizmet sektöründe çalışma hayatına başladı. Pendik Belediyesi iştirakinde yöneticilik yaptı. 2019 yılına kadar Pendik Belediyesinde başkan yardımcılığı görevini yürüttü. Doktora çalışmalarına devam eden Divleli, özel bir şirkette Dijital Dönüşüm Ofisini yönetmektedir.

Aleena Othman

1993 yılında Kanada Toronto'da dünyaya gelen Aleena Othman, lisans eğitimini Toronto York Üniversitesinde sağlık yönetimi alanında tamamladı. Dünyadaki sağlık sistemleri ve yönetimleri konusunda araştırmalar yaptı. Türkiye'nin sağlık politikası hakkında da çalışmalar yapan Othman, 2015 yılından bu yana hasta bakım yöneticisi olarak görev yapmaktadır.

Kanada tüm dünyada örnek sosyal refah devletlerinden biri olarak tanınmaktadır. Kanada sosyal refah sisteminin temel amacı, Kanadalıların zorlukları aşmalarına ve hayatlarını yeniden inşa etmelerine destek olmaktır. Sistem, kısa ve uzun süreli zorluklar sırasında vatandaşlarına yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. 1960'lardan bu yana uygulanan "Kanada sosyal refah sistemi", milyarlarca dolarlık devlet merkezli bir sistemdir. Sistemin ana programları sosyal yardımlar; Kanada çocuk vergisi ödeneği, yaşlılık güvenliği, garantili gelir ekleri, iş sigortası, emeklilik planları, işçi tazminatı, halk eğitimi, sosyal konut ve diğer sosyal hizmetlerden oluşmaktadır. Kazalar, hastalıklar, ölüm, işsizlik, şiddet, evsizlik, emeklilik gibi planlı desteklerin yanı sıra grev gibi öngörülemez olaylar için de destek uygulamaları vardır. Kanada sosyal refah sistemi, çok çeşitli kaynakları olan karmaşık bir kurumdur. Kanada'da sosyal refah temel bir tartışma konusu değildir. Ancak politika yapıcılar, sosyal refah sistemini farklı hedef grupları açısından farklı yaklaşımlarla oluşturmuşlardır. Sosyal refah için iki temel sistem vardır: Rezidüel sistem ve kurumsal sistem. Her ikisi de belirgin bir şekilde farklıdır.

Rezidüel sistem, yardımın asgari düzeyde olması gerektiğini ve yalnızca mevcut kaynakların, birey zorda olduğunda yardımcı olmak için kullanılan bir sistemdir. Sistem yararlanmaya çalışanlar için zor ve elverişsizdir. Rezidüel sistem, birey zorda olduğunda yardımcı olmayı, bireyin zor durumu düzelince artık kendilerine yardım edilmemesi gerektiği yaklaşımı ile çalışır. Kurumsal sistem, her bireyin belirli bir sağlık ve yaşam standardına sahip olması gerektiğini ve her bir Kanadalı bireyin uygun görülen yaşam standardının altına düşmesini engellemek için önemli kaynakların ortaya konması gerektiğini savunur. Kurumsal sistem daha karmaşık bir tasarıma ve yapıya sahiptir. Proaktif olarak bireyin yaşam standardını tehdit eden sorunları önceden tespit etmeye çalışır ve buna yönelik sosyal güvenlik ve sosyal hizmet destekleri sağlar. Her iki sistem de tüm Kanadalıların farklı ihtiyaçlarını karşılamak için birlikte çalışmaktadır.

Sosyal refah sisteminin iki ana kolu sosyal güvenlik programları ve sosyal hizmetlerdir. Her iki kol da, Kanadalıların değişik ihtiyaçlarını düzenli bir şekilde belirlemek için ana insan gücü olarak sosyal çalışmacıları kullanır. Kanada Sosyal Çalışmacı görev alanları aşağıdaki şekilde tanımlanır:

- Sosyal problemlerin değerlendirilmesi, iyileştirilmesi ve önlenmesi ile bireylerin sosyal fonksiyonlarının güçlendirilmesi ve paydaşlarla iletişim kurulması.
- Sosyal hizmet uzmanı ve müşteri arasında kurulan bir ilişki içinde doğrudan danışmanlık hizmetlerinin sağlanması.
- Diğer profesyonellerle iş birliği içinde yapılanlar da dahil olmak üzere, insani hizmet programlarının geliştirilmesi, tanıtılması ve sunulması.
- Sosyal koşulları ve eşitliği iyileştirmeyi amaçlayan sosyal politikaların geliştirilmesi ve teşvik edilmesi.

Kanada sosyal refah sistemi, geçtiğimiz yüzyıl boyunca büyüdü ve aynı zamanda çok büyük değişim ve dönüşüm geçirdi. Sosyal politika açısından birçok düzenlemeleri de içeren sosyal destek kavramını merkeze aldı. Neo-liberalizme geçiş, sosyal refah sisteminin serbest piyasada birçok mücadele ve zorluklarla karşı karşıya kalmasına neden oldu. Ancak bu yeni sistem büyük şirketler tarafından da desteklendi. İşyerine geri dönmeleri için insanları destekleme modelinin ekonomiye katkı sağlaması, sosyal refah sisteminin, iş dünyasında da etkili olmasını sağladı. Bu iş birliği, bireyi ekonomik sisteme yük olarak kabul

etmek yerine, yeniden kazandırma modeliyle, iktisadi alanda, ekonomik yapıyı güçlendirdi.

Sosyal refah sisteminin ana odaklarından biri istihdamdır. İstihdam programları, becerilerini araştırmak, geliştirmek ve her türlü engelin üstesinden gelmelerine yardımcı olmak için bireyleri destek almaya teşvik etmektedir. İş bulma konusunda bireylere, vergi indirim ve gelir pirim ve çeşitli teşvikler de sağlanmaktadır. 2000'li yılların başlarında, Başbakan Paul Martin önderliğinde, tüm eyaletler tarafından sağlık hizmetlerini güçlendirmek için 10 yıllık bir planın uygulamaya konulması kabul edildi. Bu sayede sağlık hizmetleri sosyal refah fonu, 41 milyar dolar arttı ve yerel eğitim, sağlık ve barınma için 5,1 milyar dolar daha destek sağlandı. Sivil toplum, sosyal dayanışma ve inisiyatifler de büyük gelişmeler göstermiştir. Çorba mutfakları ve gıda bankaları gibi sosyal programlar, büyükşehirlerde artan sayıdaki evsizlerin ihtiyacını karşılamaya çalışmaktadır. Yerel hizmetler ayrıca engellilik, zihinsel sağlık ve bağımlılık alanlarında çeşitli destekleyici programlar da sunmaktadır.

Kanada sosyal refah programı birçok evrede dönüşürken, büyük zorluklarla da karşılaşmaya devam ediyor. Zorluklardan başta geleni yaşlanan nüfustur.

Kanadalı yaşlıların uzun süreli, evde bakımı, emekli aylıkları ve yaşlılık güvenliği gibi programları daha çok fon gerektirmektedir. Diğer önemli konuda; yerli nüfus aborjinler için yeterli barınma koşulları, eğitim ve temiz içme suyu temel desteklerin sağlanmasıdır. İstatistiklerine göre, sosyal yardım kullananların sayısının yirmi yılda %55 artması da endişe verici bir durumdur. Rakamlar fırlasa da kullanıcıların yarısının yardımdan ayrılarak işe dönmesi sayesinde finansal açıdan sürdürülebilir. Sosyal refah sistemi birçok zorlukla karşı karşıya olmasına rağmen, Kanadalıların desteği ile başarısını sürdürüyor.

Kaynaklar

Al, B. E., Hoberg, G., & Simeon, R. (2014). *Degrees of Freedom: Canada and the United States in a Changing World*. Montreal: McGill-Queens University Press.

Clement, W., & Vosko, L. F. (2014). *Changing Canada: Political Economy as Transformation*. Montréal: McGill-Queens University Press.

Helmes-Hayes, R. C., & Curtis, J. E. (1998). *The vertical mosaic revisited*. Toronto: University of Toronto Press.

MYLES, J. (2002). *How to Design a "Liberal" Welfare State: A Comparison of Canada and the United States*.

How to Design a "Liberal" Welfare State: A Comparison of Canada and the United States. Retrieved June 18, 2019.

Roberts, A. R., & Watkins, J. M. (2009). *Social workers desk reference*. Oxford: Oxford University Press.

Kanada sosyal refah programı birçok evrede dönüşürken, büyük zorluklarla da karşılaşmaya devam ediyor. Zorluklardan başta geleni yaşlanan nüfustur. Kanadalı yaşlıların uzun süreli, evde bakımı, emekli aylıkları ve yaşlılık güvenliği gibi programları daha çok fon gerektirmektedir.